

Інтеграція природничих наук у змісті освіти основної та старшої школи

питання задачі і запропонувати свій варіант розв'язку.

Така діяльність вимагає неабиякого розумового навантаження, мисленнєвої роботи з багатьма об'єктами чи процесами, визначення їх відповідності завданню, що створюється. Якщо такий продукт буде створено учнем, він матиме не тільки суб'єктивну, а й об'єктивну цінність.

Література

1. *Підласий І.П.* Практична педагогіка або три технології. Інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти / І. П. Підласий. – К.: Видав. дім «Слово», 2004. – 616 с.
2. *Шарко В. Д.* Збірник фізичних задач і дослідницьких завдань екологічного змісту для основної школи : навч.-метод. посібник / В. Д. Шарко, Н. В. Куриленко. – Херсон : Вид-во ПП Вишемирський В.С., 2016. – 154 с.
3. *Ягенська Г. В.* Біологія. 9 клас. Зошит для поточного та тематичного оцінювання / Г. Ягенська. – К. : Видав. дім «Освіта», 2017. – 112 с.
4. *Ягенська Г.* Урізноманітнення завдань як засіб реалізації компетентнісного підходу до навчання біології у школі / Г. Ягенська // Біологія і хімія в рідній школі. – 2018. – № 1. – С. 13–20.

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕГРАЦІЇ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Агулова Н.П., Кім О.О., Кім Л.А.

Харківська спеціалізована школа № 181 «Дьонсурі»

E-mail: natasat95@gmail.com

В 11-томному академічному словнику української мови слово інтеграція витлумачено як «об'єднання чого-небудь у єдине ціле» [1, с. 35].

У термінологічному словнику навчально-методичного посібника «Нова українська школа: порадник для вчителя» зазначено, що «інтеграція — це процес взаємодії, об'єднання, взаємовпливу, взаємопроникнення, взаємозближення, відновлення єдності двох або більше систем, результатом якого є утворення нової цілісної системи, яка набуває нових властивостей та взаємозв'язків між оновленими елементами

Інтеграція природничих наук у змісті освіти основної та старшої школи

системи» [4, с. 72].

Інтеграція в освіті полягає у створенні таких умов, за яких пізнання та засвоєння навчального матеріалу відбувається на основі застосування компетентностей з кількох предметів, що сприяє формуванню цілісного уявлення про об'єкт, який вивчається, та виробленню міжпредметних компетентностей. Таким чином учні глибше розуміють тему, опановують її комплексно, аналізують різні точки зору, отримують більш цілісні, системні знання, що забезпечує щільніший зв'язок із реальними життєвими ситуаціями, у яких немає розподілу на окремі предметні галузі.

Виокремлюють горизонтальну (вивчення одного поняття на уроках з різних предметів впродовж деякого часу) та вертикальну міжпредметну інтеграцію (вивчення поняття на одному уроці або в один часовий проміжок на різних уроках) із використанням навчального матеріалу з різних предметів [4, с. 103].

Спираючись на специфіку навчального закладу (спеціалізована школа з поглибленим вивченням корейської мови та культури), живильним підґрунтям інтеграції можуть стати уроки української мови з краєзнавчим матеріалом Республіки Корея, уроки української літератури із заняттями курсу «Література Кореї», позакласні заходи, які спрямовані як на ефективне вивчення мови, літератури та культури рідного краю, так і на поглиблення краєзнавчих знань про Республіку Корея.

Так завдяки різним видам інтеграції відбуватиметься, за М.М. Бахтіним, діалог культур як форма міжкультурної взаємодії. Він писав, що «чужа культура тільки в очах іншої культури розкривається повніше і глибше ... При такій діалогічній зустрічі культур вони не зливаються і не змішуються, кожна з них зберігає свою єдність і відкрити цілісність, але вони взаємозбагачуються» [2, с. 320]. Компетентності, які формуються в учнів, сприяють не лише їхньому інформаційному збагаченню, а й розвитку міжнаціональної комунікації та емпатії, духовному зростанню на полікультурному ґрунті, стимулюють самоосвітню діяльність.

Тож ознайомимося з деякими способами навчальної діяльності в рамках такої міжпредметної інтеграції. Одним з

Інтеграція природничих наук у змісті освіти основної та старшої школи

прикладів інтегрованого уроку може бути урок узагальнення вивченого матеріалу з теми «Фонетика. Орфоепія. Графіка. Орфографія» у 5 класі. Соціокультурна лінія уроку — історія рідного краю. Під час уроку-гри «Слобожанський віночок» узагальнюються й систематизуються знання п'ятикласників із вивчених розділів мовознавства, удосконалюються орфоепічні та орфографічні навички. Урок сприятиме не лише прищепленню любові до природи рідного краю, зокрема степових квітів, розповсюджених на Слобожанщині, а й вихованню поваги до національних традицій іншої країни, зокрема ознайомленню з національною квіткою корейців — мугунхва, яка разом із прапором та гімном є державним символом Республіки Корея.

Урок засвоєння нових знань з теми «Поняття про фразеологізм, його лексичне значення. Ознайомлення з фразеологічним словником» у 5 класі може бути проведено у формі кулінарної гри «Фразеологічний український борщ по-корейськи». Шляхом інтеграції учням можна подати не лише уявлення про фразеологізм, його лексичне значення та функціонування в мові, а й збагатити словниковий запас школярів фразеологічними перлинами українців з органічним переплетінням кореєзнавчого матеріалу, зокрема корейськими сталими висловами, що сприятиме розвитку пізнавального інтересу до вивчення мов та формування полікультурної компетентності.

Інтегративний метод навчання можна застосувати в 6 класі на уроці-подорожі «Українсько-корейська числівникова каша» під час підсумкового заняття з теми «Числівник як частина мови». Систематизувавши й узагальнивши вивчене про числівник як частину мови, удосконаливши вміння й навички колективної та самостійної роботи, застосовуючи порівняльний підхід, учні матимуть можливість долучитися до вивчення історичного минулого малої батьківщини шляхом добору дидактичного матеріалу і з історії та сьогодення рідного міста, так і з історії та сучасного життя Кореї.

*Інтеграція природничих наук у змісті освіти
основної та старшої школи*

ПРИКЛАДИ:

У якому році засновано Харків?	У якому році проголошено Республіку Корея?
До якого року Харків був першою столицею України?	У якому столітті створено корейський алфавіт «Хангиль»?
У якому році засновано Харківський університет?	Скільки літер включає алфавіт «Хангиль»?
Скільки навчальних закладів Харків налічує сьогодні?	Роки правління короля Седжона?
Яка кількість людей проживає в місті?	Роки існування династії Чосон?
Скільки чудес Харкова ви знаєте? Назвіть їх.	Скільки піктограм розміщено на Державному прапорі Республіка Корея?
Скільки учнів навчається у твоїй школі?	Скільки держав було на півдні Кореї у часи роздібленості?

Для учнів 7 класу можна провести урок засвоєння знань за темою «Правопис часток» у формі гри «Кухарі-мовознавці». Соціокультурний напрямок уроку «Естетика побуту українців» доречно пов'язати зі звичаями й традиціями корейців, зокрема корейськими народними стравами (кімчхі, пібімпап, кальбо, пульгогі, ханчжонсік та ін.). Це дасть змогу учням вдосконалити вміння правильно використовувати частки в усному та писемному мовленні, збагатить їхній словниковий запас, розширить етнографічні знання.

Залишиться в пам'яті учнів 7 класу урок української літератури з теми «Жанрове розмаїття суспільно-побутових пісень. Трагічний і героїчний пафос козацьких і чумацьких пісень». За допомогою засобів музичного мистецтва, співу, виразного читання учні матимуть змогу глибше сприйняти зміст, образи, настрої українських народних соціально-побутових українських пісень, порівнявши їх зі специфікою народних корейських пісень. Так, одним з найвідоміших та найпопулярніших пісенних творів Кореї є «Аріранг». Пісня має декілька варіантів. У грудні 2012 року її було включено до списку нематеріальної культурної спадщини людства ЮНЕСКО. Це найулюбленіша пісня корейського народу, бо протягом століть

Інтеграція природничих наук у змісті освіти основної та старшої школи

вона була незмінним супутником корейців у всіх випробуваннях та негараздах.

Для учнів 9 класу цікавим буде підсумковий урок за творчістю Тараса Шевченка «Світова велич українського поета», на якому учні дізнаються, як найвидатніші майстри слова трансформували твір Шевченка, завдяки чому ми маємо близько 500 *перекладів «Заповіту»* близько 150 *мовами* світу, у тому числі корейською. Це сприятиме глибшому усвідомленню учнями краси українського художнього слова, представленого в поезії Кобзаря, та розвиватиме естетичний смак. Так, у 1957 р. Кім Вон Сук, доктор філологічних наук, професор Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка вперше переклав Шевченків «Кобзар» корейською. У 1998 р. перекладено корейською 88, а в 2005 р. — 110 поетичних творів. У 2005 р. завдяки Хан Чон Сук зазвучали корейською ще 40 поезій Т.Г. Шевченка.

Для ознайомлення учнів з обрядовістю українського народу та побутом доречними є повісті Г. Квітки-Основ'яненка «Маруся» (9 клас) та М. Коцюбинського «Тіні забутих предків» (10 клас). У творах широко подаються етнографічні картини, що є цінним підґрунтям для інтеграції. Уроки за цими творами можуть бути проведені у формі дослідження картин побуту українців ХІХ ст. (одяг, обряди тощо) і краєзнавчого матеріалу Республіки Корея (історія національного костюма ханбок, особливості весільного обряду тощо).

Отже, в арсеналі учителя є достатньо широкі можливості для інтеграції. Вдале застосування методів проблемного навчання, пояснення, спостереження, навчальної та рольової гри сприяють реалізації інтегрованого навчання. Метод інтеграції застосовується за допомогою таких прийомів, як включення навчального матеріалу іншого предмета в розповідь вчителя, бесіда з відтворенням знань з іншого предмета, повідомлення учнів з використанням навчального матеріалу іншого предмета, дослідження-порівняння зображуваного у художньому творі й сучасній науковій подачі, групова робота над вирішенням міжпредметної навчальної проблеми, метод проектів тощо.

Література

1. Академічний тлумачний словник української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/>
2. *Бахтин М. М.* Вопросы литературы и эстетики: исследования разных лет / М. М. Бахтин. – М.: Худож. литература, 1975. – 564 с.
3. *Біляєв О.* Інтегровані уроки рідної мови / О. Біляєв // Дивослово. – 2003. – № 5. – С. 36–40.
4. Нова українська школа: poradnyk dlya vchytelya [Електронний ресурс] / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К.: ТОВ «Видав. дім «Плянди», 2017. – 206 с. – Режим доступу: <http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>
5. *Когай Ю.П.* Фразеологізми корейської мови / Ю. П. Когай [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/1690630/>